



POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

Pohjois-Karjala -ohjelman tiivistelmä

Johdanto

Pohjois-Karjala-ohjelma kokoaa yhteen maakunnan keskeiset kehittämistavoitteet, painopisteet ja toimenpiteet vuosille 2026–2029. Ohjelma perustuu Pohjois-Karjalan strategiaan 2045, jonka tavoitteena on vahvistaa maakunnan elinvoimaa, uudistumiskykyä ja kilpailukykyä pitkällä aikavälillä.

Ohjelma toimii aluekehittämisen yhteisenä suuntaviivana kunnille, viranomaisille, koulutus- ja tutkimusorganisaatioille, yrityksille sekä järjestöille.

Pohjois-Karjala kohtaa samanaikaisesti useita suuria muutoksia. Väestö ikääntyy, syntyvyys on historiallisen matalalla tasolla ja työikäisen väestön saatavuus

haastaa sekä yritysten kasvua että julkisten palvelujen järjestämistä. Toisaalta maakunnalla on merkittäviä vahvuuksia, kuten monipuolinen teollinen perusta, vahva metsäosaaminen, kansainvälisesti tunnustettu tutkimus- ja koulutustoiminta, puhdas luonto sekä kasvavat mahdollisuudet energia- ja vihreän siirtymän investoinneissa. Ohjelman keskeinen ajatus on vastata haasteisiin uudistumisen kautta ja rakentaa kestävää kasvua maakunnan omien vahvuuksien varaan.

Pohjois-Karjalan pitkän aikavälin maakuntasuunnitelma Pohjois-Karjalan strategia 2045 löytyy osoitteesta: pohjois-karjala.fi/pohjois-karjalan-strategia-2045



Kuva 1: Pohjois-Karjala -ohjelman teemat



Pohjois-Karjalan nykytila ja kehityskuva

Pohjois-Karjalan kehitystä leimaavat samanaikaisesti väestöhaasteet, rakennemuutos sekä merkittävät kasvumahdollisuudet. Maakunnan väkiluku oli vuoden 2024 lopussa 162 091 asukasta, ja väestön väheneminen on hidastunut erityisesti ennätyksellisen maahanmuuton ansiosta. Samalla syntyvyys on romahtanut historiallisen alhaiselle tasolle ja väestö ikääntyy nopeasti, mikä lisää työvoima- ja palvelutarpeita erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollossa. Tulevaisuuden väestökehitys riippuu vahvasti maahanmuuton jatkumisesta ja onnistuneesta kotoutumisesta.

Taloudessa viime vuosia ovat varjostaneet koronapandemian jälkivaikutukset, Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan sekä itäisen Suomen muuttunut geopoliittinen asema. Tämä on heikentänyt vientiä, investointeja ja työllisyyttä. Työttömyys on edelleen maan keskiarvoa korkeampi, mutta samalla monilla aloilla karsitaan osaajapulasta eläköitymisen vuoksi. Maakunnassa on kuitenkin vireillä merkittäviä investointeja muun muassa vetytalouteen, bioenergiaan, datakeskuksiin, metsäteollisuuteen ja puolustusteknologioihin, mikä luo kasvunäkymiä tuleville vuosille.

Hyvinvoinnin näkökulmasta Pohjois-Karjalassa korostuvat korkea sairastavuus, työkyvyttömyys, mielen-terveyshaasteet sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin heikkeneminen. Väestön ikääntyminen lisää edelleen palvelujen kysyntää. Toisaalta maakunnassa toimii vahva järjestö- ja yhteisökenttä, joka tukee osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja kulttuurista hyvinvointia.

Vetovoimatekijöitä ovat puhdas luonto, runsaat metsä- ja vesivarat, Joensuun vahva koulutus- ja tutkimusympäristö sekä aktiivinen ilmasto- ja kiertotaloustyö. Pohjois-Karjala on edennyt hyvin päästövähennyksissä ja uusiutuvan energian hyödyntämisessä. Keskeisiä tulevaisuuden haasteita ovat liikenne- ja saavutettavuusinvestoinnit, luonnon monimuotoisuuden turvaaminen sekä koko maakunnan elinvoiman ylläpitäminen väestön keskittyessä yhä voimakkaammin Joensuun seudulle.

Pohjois-Karjalan nykytila- ja kehityskuva julkaisu laaditaan vuosittain. Uusin versio löytyy pohjois-karjala.fi/julkaisut



Pohjois-Karjala-ohjelman teemat

Uudistuva elinkeinoelämä ja investoinnit

Ohjelman tärkein tavoite on vahvistaa Pohjois-Karjalan elinvoimaa ja kilpailukykyä. Elinvoimainen yritys-kenttä luo työpaikkoja, lisää hyvinvointia ja vahvistaa kuntien sekä koko maakunnan taloudellista perustaa. Siksi ohjelmassa painotetaan yritysten kasvun tukemista, investointien houkuttelemista sekä viennin lisäämistä. Maakunnan tavoitteena on rakentaa toimintaympäristö, jossa yritykset voivat kasvaa, kansainvälistyä ja uudistua.

Viime vuosia ovat leimanneet koronapandemian jälkivaikutukset, Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan sekä muuttunut geopolitiittinen tilanne. Itärajamaakuntana Pohjois-Karjala on kokenut muutosten vaikutukset erityisen voimakkaana. Venäjän-kaupan päättyminen, rajaliikenteen loppuminen ja logististen yhteyksien muutokset ovat vaikuttaneet erityisesti matkailuun, teollisuuteen ja logistiikkaan. Samalla yritykset ovat joutuneet sopeutumaan kustannusten nousuun, korkotason vaihteluihin ja epävarmaan toimintaympäristöön. Tästä huolimatta maakunnassa on säilynyt vahva usko tulevaisuuteen, ja useita merkittäviä investointeja on käynnistynyt tai valmistelussa.

Pohjois-Karjalan kehittämisen perustana toimii älykkään erikoistumisen strategia. Sen avulla tunnistetaan alat, joilla maakunnalla on kansallista tai kansainvälistä kilpailuetua ja joihin tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiopanostuksia erityisesti kohdennetaan. Maakunnan globaalit huippuosaamisalat ovat metsä- ja biokierto-talous, fotonikka sekä mineraalitalous. Näiden lisäksi vahvuuksia ovat puhtaat energiaratkaisut, uudistuva teknologiateollisuus, luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen sekä innovatiiviset palvelut.



- Metsäbiotalous on edelleen yksi Pohjois-Karjalan tärkeimmistä toimialoista. Maakunnan vahvuutena ovat runsaat metsävarat, korkeatasoinen tutkimus sekä pitkälle kehittynyt teollinen osaaminen. Tulevaisuuden tavoitteena ei kuitenkaan ole pelkästään puun määrällinen hyödyntäminen, vaan ennen kaikkea jalostusarvon kasvattaminen. Metsiin perustuvista raaka-aineista halutaan luoda uusia tuotteita, palveluja ja liiketoimintaa, jotka tuottavat nykyistä enemmän arvoa sekä alueelle että kansainvälisille markkinoille.
- Fotonikka on Joensuun seudun kansainvälisesti tunnettu huippuosaamisala. Sen sovelluksia hyödynnetään muun muassa terveysteknologiassa, puolustusteollisuudessa, ympäristön seurannassa, tietoliikenteessä sekä teollisuuden mittausratkaisussa. Alan merkitys kasvaa jatkuvasti digitalisaation ja teknologisen murroksen myötä.
- Mineraalitaloudessa Pohjois-Karjalalla on erityinen asema kansallisessa ja eurooppalaisessa mittakaavassa. Alueen mineraalivarannot, GTK Mintecin tutkimusympäristö sekä kaivannaisalan osaaminen tarjoavat mahdollisuuksia rakentaa vastuullista mineraalitaloutta ja kiertotalouteen perustuvaa liiketoimintaa. Kriittisten raaka-aineiden merkitys Euroopassa kasvaa jatkuvasti, mikä lisää alan strategista merkitystä.

Ohjelmassa tunnistetaan myös energiamurroksen tarjoamat kasvumahdollisuudet. Pohjois-Karjala voi hyötyä merkittävästi uusiutuvan energian tuotannon lisäämisestä, vetytalouden kehittymisestä sekä puhtaan siirtymän investoinneista. Esimerkkejä tästä ovat uusiutuvan vedyn tuotantohankkeet, bioenergiaan liittyvät investoinnit sekä kasvava kiinnostus aurinko- ja tuulivoimaa kohtaan. Energiamurros nähdään sekä ilmastotekona että merkittävänä elinkeino- ja investointipolitiikan mahdollisuutena.

Maakunnan kehityksen kannalta ratkaisevaa on myös tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan vahvistaminen. Itä-Suomen yliopisto, Karelia-ammattikorkeakoulu, Luonnonvarakeskus, Geologian tutkimuskeskus ja muut tutkimusorganisaatiot muodostavat merkittävän osaamiskeskittymän. Tavoitteena on lisätä tutkimustiedon siirtymistä yritysten käyttöön, kasvattaa yritysten TKI-investointeja sekä luoda uusia innovaatioita, jotka tukevat yritysten kasvua ja kansainvälistymistä.

Globaali huippuosaaminen



Kansallinen kärkiosaaminen



Kuva 2: Pohjois-Karjalan älykkään erikoistumisen valinnat

Hyvinvoiva väestö ja kulttuuri

Maakunnan elinvoima rakentuu viime kädessä ihmisistä. Pohjois-Karjalan väestökehityksessä näkyvät koko Suomen yhteiset haasteet, mutta ne korostuvat maakunnassa muuta maata voimakkaammin. Syntyvyys on laskenut jyrkästi, väestö ikääntyy nopeasti ja eläköityvien määrä kasvaa lähivuosina merkittävästi. Samaan aikaan maahanmuutto on noussut keskeiseksi tekijäksi työvoiman saatavuuden turvaamisessa.

Ohjelman tavoitteena on turvata osaavan työvoiman saatavuus sekä vahvistaa maakunnan veto- ja pitovoimaa. Tämä tarkoittaa muun muassa koulutuksen kehittämistä, opiskelijoiden työllistymismahdollisuuksien parantamista, työperäisen maahanmuuton lisäämistä sekä jatkuvan oppimisen edistämistä. Samalla pyritään ehkäisemään työelämästä syrjäytymistä ja nostamaan työllisyysastetta.

Hyvinvointityössä korostuu ennaltaehkäisy. Pohjois-Karjalan sairastavuus on edelleen valtakunnan korkeimpia, ja erityistä huolta aiheuttavat mielenterveyteen liittyvät ongelmat, elintapasairaudet sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin heikkeneminen.

Ohjelmassa pyritään vahvistamaan terveyttä edistäviä toimintamalleja, lisäämään osallisuutta ja vähentämään yksinäisyyttä. Samalla halutaan vahvistaa turvallisuuden tunnetta sekä yhteisöllisyyttä eri puolilla maakuntaa.

Kulttuuria tulee kehittää elinvoimaa, työllisyyttä ja matkailua vahvistavana voimavarana tukemalla kulttuurialan toimijoita, koulutusta, rahoitusta sekä maakunnallista ja ylimaakunnallista yhteistyötä. Kulttuuripalvelujen saavutettavuus, osallisuus ja yhdenvertaisuus on turvattava koko maakunnassa, samalla kun vahvistetaan monikulttuurisuutta, kulttuuriperintöä, kulttuurihyvinvointia ja digitaalista kulttuuritoimintaa. Lisäksi kulttuurin merkitys yhteisöllisyyden, turvallisuuden ja henkisen kriisinkestävyyden rakentajana tulee tunnistaa ja sisällyttää osaksi alueen kestävästä kehittämisestä ja varautumisesta.

Vetovoimainen elinympäristö ja monimuotoinen luonto

Pohjois-Karjalan vahvuuksia ovat puhdas luonto, laajat metsäalueet, vesistöt sekä kansallisesti tunnetut maisemat, kuten Koli. Nämä muodostavat tärkeän perustan sekä asukkaiden hyvinvoinnille, että matkailun kehittämiseksi. Ohjelman tavoitteena on yhdistää luonnonvarojen kestävä käyttö, luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja alueen elinvoiman vahvistaminen.

Maakunta jatkaa kunnianhimoista ilmastotyötä. Pohjois-Karjala kuuluu Hinku-maakuntiin, ja tavoitteena on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä merkittävästi vuoteen 2030 mennessä. Päästövähennyksiä tavoitellaan muun muassa liikenteen, energiantuotannon, rakennusten energiatehokkuuden ja maatalouden ratkaisilla. Samalla pyritään vahvistamaan ilmastomuutokseen sopeutumista.

Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on ohjelman keskeinen tavoite. Tämä tarkoittaa suojelualueiden kehittämistä, elinympäristöjen ennallistamista sekä luonnonvarojen vastuullista käyttöä. Luonnon monimuotoisuus nähdään paitsi ympäristökysymyksenä myös maakunnan pitkän aikavälin kilpailukykytekijänä.

Kokonaisturvallisuus, saavutettavuus ja kansainvälisyys

Muuttunut geopolittinen tilanne näkyy vahvasti Pohjois-Karjalan kehittämisessä. Kokonaisturvallisuus on nostettu ohjelman läpileikkaavaksi teemaksi, joka koskee niin huoltovarmuutta, kyberturvallisuutta, energiaomavaraisuutta kuin kriisinkestävyttäkin. Tavoitteena on vahvistaa maakunnan kykyä toimia muuttuvissa olosuhteissa sekä hyödyntää uusia mahdollisuuksia, joita esimerkiksi Nato-jäsenyys ja turvallisuussektorin investoinnit voivat tuoda.

Saavutettavuus on maakunnan kehityksen kannalta ratkaisevaa. Ohjelmassa korostetaan Karjalan radan kehittämistä, tieverkon parantamista, Joensuun lentoaseman toiminnan turvaamista sekä tietoliikenneverkkojen kehittämistä. Erityisen tärkeänä pidetään kolmen tunnin saavutettavuutta lentoyhteyden kautta Helsingin ja Joensuun välillä sekä sujuvia yhteyksiä länteen ja pohjoiseen.

Kansainvälisyys nähdään välttämättömänä osana maakunnan tulevaisuutta. Tavoitteena on vahvistaa yritysten vientiä, houkutella kansainvälisiä osaajia, lisätä tutkimus- ja koulutusyhteistyötä sekä rakentaa uusia kansainvälisiä verkostoja. Kansainvälisyys ei ole ohjelmassa erillinen teema, vaan osa kaikkea maakunnan kehittämistä.



Yhteenveto

Pohjois-Karjala-ohjelma rakentuu ajatukselle uudistumisesta. Maakunnan tulevaisuus perustuu vahvaan elinkeinoelämään, osaamiseen, hyvinvointiin, kestäväan luonnon käyttöön sekä kykyyn vastata toimintaympäristön muutoksiin. Ohjelman tavoitteena on luoda Pohjois-Karjalasta kilpailukykyinen, turvallinen, hyvinvoiva ja vetovoimainen maakunta, joka hyödyntää vahvuuksiaan täysimääräisesti ja rakentaa kestävää kasvua pitkälle tulevaisuuteen.

Pohjois-Karjalan kehittämissuunnitelman tavoitteet vuosille 2026–2029

1. Uudistuva elinkeinoelämä ja investoinnit

Metsäbiotalous:

- Vahvistetaan Pohjois-Karjalan asemaa älykkäänä, globaalina metsämaakuntana tukemalla metsäsektorin näkyvyyttä ja osaamista
- Tehdään kaikki puunkorjuu resurssiviisaasti ja tuetaan mahdollisimman korkean jalostusasteen saavuttamista
- Vahvistetaan edelleen korkeatasoista ja monipuolista luonnonvara-alan koulutusta ja tutkimusta
- Kehitetään ja kaupallistetaan globaaleja ratkaisuja ilmastokestävään metsänhoitoon ja ennallistamiseen, joita hyödynnetään myös paikallisesti

Kivi- ja kaivannaisala:

- Vahvistetaan GTK Mintecin asemaa kaivosteollisuuden puhtaisten ratkaisujen ja mineraalialan kiertotalouden edistämisessä
- Tuetaan vastuullisia kaivostoiminnan teollisia investointeja ja uusien kaivosten avaamista
- Lisätään jalostusarvoa ja materiaalikiertoa mineraalitalouden arvoketjuissa
- Kehitetään kaivannaisalan uusia, joustavia koulutuspolkuja ja hyödynnetään siinä digitaalisuutta
- Kehitetään systemaattisesti kaivannaisalan eri intressiryhmien välistä vuorovaikutusta ja toimialan julkisuuskuva
- Hakeudutaan kansallisiin ja kansainvälisiin verkostoihin entistä vahvemmin

Teknologiaateollisuus:

- Edistetään toimialan kasvua ja työpaikkojen syntyä yritysinvestointien avulla
- Hyödynnetään puolustussektorin ja kaksoiskäyttöteknologioiden kasvavat markkinamahdollisuudet
- Vahvistetaan yritysten vientivalmiuksia ja pääsyä kansainvälisille markkinoille
- Tehdään uusia koulutusavauksia ja kehitetään alan osaamista
- Hyödynnetään datataloutta ja tekoälyratkaisuja tukemaan yritysten kilpailukykyä ja luomaan uutta liiketoimintaa
- Lisätään yritysten ja TKI-organisaatioiden yhteistyötä toimialan kasvun, arvonlisän ja tuotannon jalostusarvon vahvistamiseksi

Maatalous- ja elintarvikeala:

- Uudistetaan maatalous- ja elintarvikeklustereita sekä vahvistetaan kannattavuutta panostamalla vientiin
- Kehitetään kotieläintalouden tuotantopohjaa, kasvinviljelyssä ja luonnontuotteissa ”pellolta pöytään”-ketjua
- Edistetään maatalojen omistajan- ja sukupolvenvaihdoksia ja uusia investointeja
- Kehitetään maatalouden ja elintarvikealan omavaraisuutta ja huoltovarmuutta
- Parannetaan maaseutuyrittäjyyden vetovoimaisuutta

Matkailu:

- Vauhditetaan matkailuinvestointeja erityisesti majoituskapasiteetin ja ohjelmalveluiden lisäämiseksi
- Tehdään vetovoimaisista reitistöistä matkailutuotteita
- Kehitetään uniikkeja matkailutuotteita ja matkapaketteja
- Haetaan kilpailuetua vetovoimaisista matkailukeskittymistä, ainutlaatuisista tapahtumista ja kongresseista, kulttuurista, luontomatkailusta ja ympärivuotisista vastuullisista elämyksistä
- Vahvistetaan matkailun kansallista ja kansainvälistä yhteismarkkinointia ja parannetaan saavutettavuutta

Luova talous:

- Kehitetään maakuntaa vetovoimaisena ja kilpailukykyisenä tapahtuma- ja av-tuotantoalueena
- Haetaan kasvua luovien alojen ja muiden toimialojen yhteistyöstä
- Tuetaan luovien alojen yritystoiminnan, liiketoimintaosaamisen ja kansainvälistymisen kehitystä
- Kehitetään pelialaa ja hyödynnetään uusia teknologioita ja digitalisaatiota luovilla aloilla
- Vahvistetaan luovien alojen osaamista kehittämällä koulutusta, jatkuvaa oppimista ja oppilaitos-yritysyhteistyötä.

2. Hyvinvoiva väestö ja kulttuuri

Hyvinvointi:

- Edistetään asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä tukemalla monitoimijaista ja poikkihallinnollista yhteistyötä
- Vahvistetaan pohjoiskarjalaisten hyvinvointia ja toimintakykyä
- Lisätään asukkaiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä hakemalla uusia toimintamalleja muutuvassa toimintaympäristössä
- Edistetään asukkaiden turvallista arkea ja ympäristöä
- Tuetaan hyvien väestösuhteiden kehittymistä

Kulttuuri:

- Tuetaan kulttuuria ja taidetta maakunnan veto- ja pitovoiman keskeisinä tekijöinä
- Vahvistetaan taide- ja kulttuurialan toimintaedellytyksiä ja elinvoimaa
- Taataan yhdenvertaiset mahdollisuudet kulttuuripalveluihin osallistumiseen ja omaan luovuuteen
- Huomioidaan maailmankarjalaisuus, monikulttuurisuus ja kansainvälistyminen osana kulttuurialan kehittämistä
- Vahvistetaan kulttuurin merkitystä ja roolia osana kokonaiskestävyyttä

3. Vetovoimainen elinympäristö ja monimuotoinen luonto

Ilmastoviisas Pohjois-Karjala:

- Kehitetään puhdasta ja kokonaiskestävää energiantuotantoa
- Kehitetään tehokkaita toimenpiteitä ilmastomuutoksen vaikutuksiin sopeutumiseksi
- Kehitetään uutta liiketoimintaa uusiutuvasta energiasta, hiilidioksidin sidonnasta sekä vety- ja kiertotaloudesta, jotka tukevat ilmasto- ja monimuotoisuustavoitteita
- Huolehditaan maakunnan sähköverkon riittävyydestä uusiutuvan energian tuotannon ja käytön tarpeisiin nyt ja tulevaisuudessa
- Vahvistetaan energiahuollon resilienssiä kehittämällä edelleen hajautettua energiantuotantoa ja energiayhteisöjä

Luonnon monimuotoisuuden aktiivinen kehittäminen:

- Kehitetään ja toteutetaan vesistöjen ja valuma-alueiden hoitoon tehokkaita toimenpiteitä
- Ympäristöä hoidetaan aktiivisesti luonnonhoidon menetelmillä ja tehdään ennallistamistoimia
- Vahvistetaan asukkaiden luontotietoisuutta ja kunnostetaan retkeilyreittejä

4. Läpileikkaavat teemat

Kokonaisturvallinen Pohjois-Karjala:

- Vahvistetaan yhteiskunnan ja yksilöiden kriinkestävyyttä kehittämällä varautumista, tukemalla järjestöjen ja yhteisöjen roolia sekä edistämällä luottamusta viranomaisiin ja päättäjiin.
- Edistetään elinkeinotoimijoiden mahdollisuuksia osallistua puolustusteollisuus- ja kaksoiskäyttötuotantoon
- Ehkäistään digisyrjäytymistä ja lisätään kansalaisten medialukutaitoa
- Vahvistetaan kriittisten palvelujen jatkuvuutta ja varaudutaan häiriötilanteisiin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa
- Parannetaan asumisen laatua, palveluita, etätyömahdollisuuksia ja osallisuutta, jotta alue houkuttelisi ja sitouttaisi työvoimaa ja asukkaita
- Investoidaan liikenneyhteyksiin, energiaverkoihin ja digitaalisiin ratkaisuihin ja hyödynnetään niissä kansainvälisiä rahoituskanavia

Energiamurros:

- Toteutetaan energiamurros sosiaalisesti oikeudenmukaisesti ja kokonaiskestävästi
- Luodaan Pohjois-Karjalasta energia- ja resursseitehokas edelläkävijämaakunta, jossa uusiutuvan osuus ja energiaomavaraisuus ovat vähintään 80 % vuoteen 2030 mennessä
- Siirrytään uusiutuvan energian tuotannosta pitkälle jalostettujen tuotteiden vientiin
- Investoidaan liikenneyhteyksiin, energiaverkoihin ja digitaalisiin ratkaisuihin sekä hyödynnetään EU-rahoitusta vihreän siirtymän ja alueellisen kilpailukykyyn vahvistamisessa

Kansainvälinen Pohjois-Karjala:

- Edistetään vientiä ja investointeja vahvistamalla maakunnan kiinnostavuutta ja määrittelemällä vienninedistämisen toimenpiteet
- Tuetaan osaajien työllistymistä, luodaan selkeät palvelupolut ja vahvistetaan osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemusta
- Kehitetään roolijakoa tukemaan kansainvälistymistä ja lisäämään yhteistyötä eri toimijoiden välillä
- Aloitteellinen osallistuminen kansainvälisiin verkostoihin vahvistaa TKI-toimintaa, innovaatioiden hyödyntämistä ja kriinkestävyyttä

5. Perusta kunnossa

Saavutettavuus:

- Varmistetaan, että Pohjois-Karjala on vuoteen 2030 mennessä osa 400 kV kantaverkkoa ja vahvistunutta jakeluverkkoa
- Varmistetaan maakunnan kolmen tunnin saavutettavuus pääkaupunkiseudulle turvaamalla lentoliikenne Joensuuhun
- Parannetaan Karjalan radan välityskykyä ja tehdään nopeudennostoon tähtääviä toimenpiteitä
- Aloitetaan sähköistämättömien rataosien sähköistys ensimmäisenä Joensuu–Varkaus–Pieksämäki- ja Joensuu–Uimaharju-väleillä ja siitä edelleen pohjoisen suuntaan Kontiomäelle
- Parannetaan maakunnalle elintärkeitä Kuutos- ja Ysikäytäviä*
- Varmistetaan yli 100 Mbit/s tietoliikennetytydet koko maakunnan alueella edistämällä digitaalista saavutettavuutta sekä lisäämällä digiosaamista

* Kuutoskäytävä on neljän eri kulkumuodon (tie-, rai- de-, vesi- ja lentoliikenne) Kajaanista Joensuun kautta Etelä-Suomen suuntaan johtava liikennekäytävä. Ysi- käytävä taas on kahden eri kulkumuodon (tie- ja rai- deliikenne) kansallisesti merkittävä poikittainen lii- kennekäytävä.

Koulutus:

- Huolehditaan koulutuksen saatavuudesta ja saavutettavuudesta koulu- ja oppilaitosverkos- ton ylläpitämiseksi
- Vahvistetaan lasten ja nuorten osaamistasoa ja pysäytetään oppimiserojen kasvu
- Vastataan osaamistarpeiden muutokseen tu- kemalla koulutuksen ja elinkeinoelämän yh- teistyötä
- Tuetaan koulutuksen vetovoimatekijöitä, jot- ta saadaan riittävästi opiskelijoita maakunnan oppilaitoksiin
- Tuetaan maahanmuuttajien koulutusta ja ko- toutumista

Työllisyys

- Tuetaan työllisyyden ekosysteemin vakiintu- mista ja toimijoiden välistä yhteen toimivuut- ta.
- Mahdollistetaan asiakaslähtöisten ja vaikutta- vien työllisyyspolkujen rakentuminen
- Edistetään työelämälähtöistä osaamista ja su- juvaa kohtaantoa
- Tuetaan vaikeasti työllistyvien työllistymistä kohdennetuilla toimenpiteillä ja täsmäpalve- luilla

Ympäristöselostus ja vaikutusten arviointi

Pohjois-Karjala-ohjelmaan liittyvä ympäristöselostus ja vaikutusten arviointi on laadittu osana ohjelman valmistelua SOVA-lain mukaisesti. Arvioinnissa on tarkasteltu ohjelman taloudellisia, ekologisia, sosiaalisia, kulttuurisia sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvaikutuksia.

Ympäristöselostukseen on koottu poimintoja Pohjois-Karjalan ympäristön tilaa kuvaavista selvityksistä, strategioista, kehittämisohjelmista ja työkaluista. Yhteensä tarkastelussa on ollut 32 ympäristön tilaan

ja kestävään kehitykseen liittyvää kokonaisuutta, joiden keskeiset sisällöt on esitelty tiiviisti ja joihin on tarjottu lisätietolinkit. Tarkastelun tavoitteena on tunnistaa maakunnan ympäristöön vaikuttavat keskeiset muutostekijät sekä varmistaa, että Pohjois-Karjala-ohjelman toteutuksessa huomioidaan luonnon monimuotoisuus, ilmastokestävyys, luonnonvarojen kestävä käyttö ja ympäristön tilan kehittämistarpeet. Ohjelman kokonaisvaikutukset arvioitiin pääosin myönteisiksi, mutta vaikutusten seuranta jatkuu ohjelmakauden ajan.





POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto